

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/11690 din 17.07.2024

La nr.233 din 09.07.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993 (art.64/1).

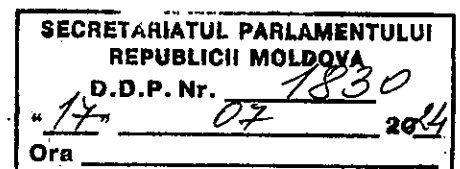
Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.07.17 13:35:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9843 din 17.07.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993 (art.64/1)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat în scopul "[...] stabilirii echității sociale în raport cu o categorie de contribuabili."

Autorul a mai precizat că, "Sistemul public de pensii, constituie o parte integrantă a sistemului de asigurări sociale, care potrivit articolului 3 lit. d) al Legii nr.489/1999, se fundamentează pe principii, precum principiul contributivității. Potrivit acestuia, drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite. [...] Având în vedere principiul contributivității menționat supra, apare necesitatea ajustării cadrului normativ în vigoare, în vederea accederii beneficiarilor la dreptul la pensie pentru vechime în muncă stabilită conform Legii nr.1544/1993 la mecanismul de reexaminare a pensiei în cazul prelungirii stagiului de cotizare."

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993, prin completarea cu prevederi care stabilesc modul de reexaminare a drepturilor la pensie pentru vechime în muncă. În acest sens, autorul a menționat că, "Proiectul propune oferirea posibilității de reexaminare a pensiei pentru vechime în muncă și a pensiei de dizabilitate, stabilite militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor, care după stabilirea pensiei viagere pentru vechime în muncă sau pensiei de dizabilitate, au continuat să contribuie în sistemul de asigurări sociale prin încadrarea acestora în câmpul muncii și/sau întreprinderea altor activități care, în conformitate cu Legea nr.489/1999, sunt supuse spre plata contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale."

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne în sensul Legii nr.1544/1993 de a beneficia de reexaminarea drepturilor la pensie pentru vechime în muncă și pensiile de dizabilitate, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare”.

Potrivit autorului: *"Implementarea prezentei legi va necesita alocarea suplimentară de mijloace financiare bugetare. Totuși, estimările aproximative nu sunt posibile așa cum dreptul la reexaminarea pensiei nu este asigurat în mod implicit, dar în baza cererii beneficiarului eligibil. Astfel, la etapa elaborării actului normativ, nu se cunoaște numărul beneficiarilor care vor considera această opțiune."*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *"textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]"

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]"

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]"

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Însă, norma propusă la art.64/1 alin.(2) potrivit proiectului este formulată într-un mod ambiguu cu privire la subiectul la care se referă prevederea (aspectele date au fost analizate detaliat în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu conține reglementări privind activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
<p>Art.1 potrivit proiectului de lege Art. 1.- Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993 [...], se completează cu un articol nou, după cum urmează: „Articolul 64/1 Reexaminarea drepturilor la pensie pentru vechime în muncă [...] (2) În sensul prezentului articol, de reexaminarea drepturilor la pensie pentru vechime în muncă, care întrunesc vârsta standard de pensionare și stagiul de cotizare complet, conform Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.”</p>	
<p>Obiecții: Prin analizarea normei citate supra, aceasta nu clarifică în mod corespunzător prevederile propuse, deoarece nu specifică subiectul la care se referă. Or, din sensul normei propuse rezultă că reexaminarea drepturilor la pensie pentru vechimea în muncă se efectuează pentru pensionarii care întrunesc vârsta standard și stagiul de cotizare complet, conform Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii. Potrivit art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, <i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.</i></p>	
<p>Recomandări: Recomandăm de a revizui redacțional alin.(2) al art.64/1 propus de proiect și se propune următorul cuprins: <i>“În sensul prezentului articol, reexaminarea drepturilor la pensie pentru vechime în muncă se efectuează pentru pensionarii care întrunesc vârsta standard de pensionare și stagiul de cotizare complet, conform Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.”</i></p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova în scopul stabilirii echității sociale în raport cu o categorie de contribuabili.

Prin proiect se propune modificarea Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993, prin completarea cu prevederi care stabilesc modul de reexaminare a drepturilor la pensie pentru vechime în muncă. În acest sens, autorul a menționat că, *“Proiectul propune oferirea posibilității de reexaminare a pensiei pentru vechime în muncă și a pensiei de dizabilitate, stabilite militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor, care după stabilirea pensiei viagere pentru vechime în muncă sau pensiei de dizabilitate, au continuat să contribuie în sistemul de asigurări sociale prin încadrarea acestora în câmpul muncii și/sau întreprinderea altor activități care, în conformitate cu Legea nr.489/1999, sunt supuse spre plata contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale.”*

Proiectul promovează interesele militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne în sensul Legii nr.1544/1993 de a beneficia de reexaminarea drepturilor

la pensie pentru vechime în muncă și pensiile de dizabilitate, ceea ce este conform interesului public.

Însă, norma propusă la art.64/1 alin.(2) potrivit proiectului este formulată într-un mod ambiguu cu privire la subiectul la care se referă prevederea, fiind recomandabil revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

17.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.07.17 10:00:04 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

